

Vergaderjaar 2011–2012

32 670

Voortgang Natura 2000

Nr. 36

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 februari 2012

Naar aanleiding van de verzoeken van de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 31 januari en van 2 februari 2012, bericht ik u als volgt.

Natura 2000 beleid en beheer

De inzet van dit kabinet ten aanzien van natuurbeleid richt zich op het verbeteren van natuurkwaliteit in plaats van kwantiteit. Dit betreft de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) die herijkt zal worden. Daarom komt de focus op inrichting en beheer te liggen en minder op de verwerving van nieuwe gebieden. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen de herijkte EHS.

Binnen het beheer komt de prioriteit nadrukkelijker te liggen op het voldoen aan internationale verplichtingen. Op dit moment vindt beheer plaats in de EHS en de daar binnen gelegen Natura 2000-gebieden. Dit beheer zal enerzijds kant versoerd worden, anderzijds zal intensivering gericht op de internationale verplichtingen waaronder Natura 2000 plaatsvinden. Het Rijk en de provincies hebben hierover afspraken gemaakt in het kader van het onderhandelingsakkoord. Beheer zal dan ook gefinancierd kunnen en moeten worden vanuit het beschikbare geld voor regulier beheer zoals afgesproken in het onderhandelingsakkoord natuur.

Momenteel wordt in beheerplanprocessen overal in het land het beheer wat noodzakelijk is voor het behalen van de Natura 2000-doelstellingen in kaart gebracht. Van belang is dat bij het uitwerken van de beheerplannen de ruimte die de Vogel- en Habitatrichtlijn biedt wordt gehanteerd. Dit betekent fasering van de uitvoering van maatregelen, ambitie in de eerste periode baseren op het voorkomen van achteruitgang en in de maatregelenpakketten rekening houden met de sociaaleconomische aspecten in de gebieden. Afronding van definitieve beheerplannen kan plaatsvinden na

vaststelling van de aanwijzingsbesluiten en het afronden van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Zolang deze beheerplanprocessen nog lopen is nog niet volledig per gebied in kaart te brengen welke kosten het voldoen aan de internationale doelstellingen met zich mee gaan brengen. Ik kan u dus nog geen overzicht per gebied geven hoe hoog dit bedrag zal zijn.

In dit kader verwijs ik u graag naar mijn brief van 25 november 2011, Kamerstuk 32 670, nr. 27, waarin ik, conform de motie Koopmans/Lodders, Kamerstuk 32 670, nr. 8, de resultaten weergeef van het onderzoek naar de beheerplannen. Daaruit blijkt dat deze al voor een groot deel in lijn zijn met mijn beleidsvoornemens en dat Rijk en provincies verder werken aan deze lijn. Hierbij zal de ambitie voor de eerste zes jaar vooral gericht zijn op behoud van de natuurwaarden.

Herstelbeheer, mede ten behoeve van ontwikkelingsruimte

Naast het reguliere natuurbeheer is in veel gebieden herstelbeheer (bijv. plaggen, begrazen en bekalken) noodzakelijk om de achteruitgang, die ondanks de huidige inspanningen plaatsvindt, te keren om aan de minimaal verplichte behoudsdoelstelling te voldoen. Het gaat hierbij vaak om het herstel van stikstofgevoelige habitattypen. Hiervoor zijn de jaarlijkse kosten geraamd op naar verwachting 27 miljoen euro. Deze kosten zijn vanaf 2014 gedekt in het onderhandelingsakkoord natuur.

Om behoud van onze natuur te garanderen zijn ook investeringen in het kader van hydrologie nodig wat volgens de eerste berekeningen uitkomt op 33 miljoen euro per jaar. Dit zijn maatregelen die voorheen gefinancierd zouden worden vanuit het ILG maar die vaak nog niet tot uitvoering zijn gebracht. Deze post is niet binnen het onderhandelingsakkoord opgenomen. Voor de dekking van deze kosten wordt, zoals bij u bekend, nog gezocht. Uw Kamer heeft door middel van de motie Koopmans/Dijkgraaf, Kamerstuk 30 825, nr. 141, hier richting voor gegeven.

Ten slotte is, om de benodigde kwaliteit te behalen, het verwerven en inrichten van de essentiële hectares van belang. Deze zijn opgenomen in de ontwikkelopgave die is overeengekomen in het onderhandelingsakkoord en worden conform die afspraken gefinancierd vanuit het grond-voor-grond-principe.

Al bovenstaande maatregelen zijn van belang voor de noodzakelijke verbetering van de natuurkwaliteit zodat aan internationale verplichtingen kan worden voldaan, en dragen bij aan de PAS-aanpak. De PAS is cruciaal om de gewenste en benodigde economische ontwikkelingen te faciliteren. De noodzakelijke maatregelen voor inrichting en beheer ten behoeve van verbetering van natuurkwaliteit lopen samen met de in het kader van de PAS geïnventariseerde maatregelen. De maatregelen zijn nodig om een goede onderbouwing te kunnen geven van het beschikbaar stellen van de ontwikkelingsruimte.

Deze ontwikkelingsruimte is nodig om economische ontwikkeling en benodigde maatschappelijke projecten in en rond Natura 2000-gebieden mogelijk te maken. Voor de 133 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden is een analyse gemaakt in hoeverre de PAS kan voorzien in de benodigde ontwikkelingsruimte. Dit leidt tot de conclusie dat de PAS werkbaar is en in zo goed als alle gebieden perspectief oplevert voor verdere economische ontwikkeling, Kamerstuk 30 654 nr. 100.

Soort	Waarvoor	Schatting kosten	Dekking
Kosten beheer Natura 2000, mede t.b.v. PAS¹			
Regulier beheer	Natura 2000/PAS/ EHS		Onderhandelings-akkoord
Herstelbeheer na 2014	Natura 2000/PAS	27 miljoen euro per jaar tot 2021	Onderhandelings-akkoord
Hydrologie	Natura 2000/PAS	33 miljoen euro per jaar tot 2021	Dekking wordt nog gezocht
Inrichting	Natura 2000/PAS	20 miljoen euro per jaar tot 2021	Onderhandelings-akkoord (Grond voor grond)
Verwerving	Natura 2000/PAS		Onderhandelings-akkoord (Grond voor grond)

¹ De technisch-ambtelijke inventarisatie (zomer 2011) van maatregelen die mede nodig zijn voor de PAS kwam uit op 86 miljoen euro per jaar. Dit bedrag bestaat globaal uit kosten voor herstelbeheer (27 miljoen), hydrologie (33 miljoen), inrichting (20 miljoen) en overig (6 miljoen, o.a. piekbelasting).

Kosten PAS en inzet PAS-middelen

Naast bovenstaande investeringen in natuurbehoud en herstelbeheer is ook een afname in stikstofuitstoot van essentieel belang voor het mogelijk maken van economische ontwikkeling en de realisatie van de Europese verplichtingen. Hierin investeer ik door middel van emissiebeperkende landbouwmaatregelen (o.a. innovatie, aanpak piekbelasting). De PAS zorgt ervoor dat gewenste ontwikkelingsruimte beschikbaar is en ecologisch en daarmee juridisch kan worden onderbouwd. Vanwege het belang van de PAS is op basis van het regeerakkoord binnen de begroting van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aanvullende middelen van in totaal 120 miljoen euro voor de komende vier jaar beschikbaar. Conform motie Koopmans/ Snijder-Hazelhoff, Kamerstuk 33 000 XIII, nr. 117, zal dit budget met prioriteit beschikbaar worden gesteld voor emissiebeperkende landbouwmaatregelen (waaronder innovatie en piekbelasting).

Daarnaast zal ook een deel van de PAS-middelen beschikbaar worden gesteld voor herstelbeheer (+/- 30 miljoen euro) voor het overbruggen van de periode tot het ingaan van het onderhandelingsakkoord (2014). Deze herstelmaatregelen zijn noodzakelijk om de zekerheid te bieden dat natuurdoelen gehaald kunnen worden en daarmee de zekerheid te geven dat ontwikkelingsruimte kan worden uitgedeeld.

Als laatste zal een deel van de PAS-middelen (+/- 20 miljoen euro) worden ingezet voor het PAS-instrumentarium, waaronder de ontwikkeling en inzet van het rekenmodel AERIUS en monitoring. Dit geeft het bevoegd gezag een essentieel instrument in handen om vergunningen te verlenen. Deze vergunningen kunnen hiermee worden voorzien van de ecologische en daarmee juridische onderbouwing dat de gewenste toename van stikstofuitstoot mogelijk is binnen de beschikbare ontwikkelingsruimte. Hiermee wordt ook sterk de administratieve last van de initiatiefnemers beperkt.

Inzet PAS-middelen

Emissiebeperkende maatregelen	PAS	+/- 70 miljoen euro voor komende 4 jaar	PAS-middelen begroting
Herstelbeheer tot 2014	Natura 2000/PAS	+/- 30 miljoen euro voor de komende 2 jaar	PAS-middelen begroting
PAS-instrumentarium	PAS	+/- 20 miljoen euro voor komende 4 jaar	PAS-middelen begroting

Vertrouwelijkheid van de gegevens

Uw Kamer vroeg mij ook naar het waarom van de vertrouwelijkheid van de kosten. In mijn brief van 26 januari 2012 heb ik u de overwegingen gegeven, dat ik op dringend en formeel verzoek van het IPO heb besloten deze informatie niet openbaar te maken. De belangrijkste reden is dat PAS-fase III, de gebiedsgerichte uitwerking, is uitgevoerd als technisch-ambtelijke exercitie. De resultaten zijn daarmee nog niet besproken in het gebied en er bestaat nog geen bestuurlijk commitment op het noodzakelijke maatregelenpakket. Deze maatregelenpakketten moeten worden vastgesteld binnen de kaders van de in het decentralisatieakkoord gemaakte afspraken. Dit betekent dat, waar nodig, maatregelenpakketten in lijn worden gebracht met de beschikbare middelen, zodat beheerplannen zowel financierbaar zijn als doen wat nodig is voor de internationale verplichtingen.

Het bestuurlijk vervolgtraject is momenteel gaande en moet voor de start van de PAS afgerond zijn. Hierover zal ik uw Kamer informeren.

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
H. Bleker